

GRONINGER

COURANT

Dingsdag

den 24 October.

L I S S A B O N den 1 October. De verschillen tusschen de constitutioneele Junta van Oporto en de provinciale Junta dezer stad zijn geheel vereffend, en heden zijn de leden der Junta van Oporto hier aangekomen. Te Portella bevond zich de Juiz de Povo, of de verdediger des volks, met de verschillende autoriteiten om hen te ontvangen en te begroeten, en van daar werden zy, door de troepen van het garrizoen en eene menigte menschen begeleid, onder een levendig gejuich naar de stad gebracht, waar het geschut van het kasteel, van alle forten en van de oorlogschepen hunne komst aankondigde. Dadelyk daar na verschenen zy met de overige leden van het gouvernement en met de Juiz de Povo op het balkon van het paleis, om de publieke gelukwenschingen te ontvangen, en zagen alle de troepen voorby het paleis defileren. Deze dag is een ware dag van vreugde en de geestdriфт is ten top geklegen. De geheele stad is geillumineerd en overal ziet men triumfbogen. Des morgens had het tusschen bestuur aan het volk kennis gegeven van de heuchelyke gebeurtenis, die heden zoude plaats hebben, en hetzelfde tot orde, rust en vertrouwen in het opperbeheer des Ryks aangemaand.

M A D R I D den 6 October. In hunne laatste zittingen hebben de Cortes zich voornamelyk bezig gehouden met de concept-wet op de vryheid der drukpers, en de begrootingen der uitgaven voor de ministerien van justitie, marine en oorlog, by welke geleendheid de sterkte der armee voor dit jaar bepaald is op 34,119 man. De tegenwoordige byeenkomst der Cortes eene maand verlengd zynde, zal eindig op den 9 November gesloten worden.

Voor het overige gaan de Cortes in hunne discussien open en rond te werk; geen oppositie tot hier toe onder de vertegenwoordigers der natie; de beste verstandhouding heerscht onder hen en tusschen hen en het ministerie. Die instemming en de overtuiging der algemeen onder ons heerschende matiging, moeten de kabinetten van Europa ontwapenen en met onze zaak bevredigen. — De zaken van Amerika geven weinig hoop op de hereeniging dier uitgestrekte bezittingen met het moederland; de geest van onafhankelykheid heeft er te diepe wortelen geschoten, en het is onze zaak om alle onze zorgen aan het Schierland te wyden.

Te Kadix heerscht de gele koort nog aanhoudend; tusschen den 20 en 23 September waren dertien personen daar aan overleden.

W E E N E N den 8 October. Ten aanzien van Spanje schynen de Mogendheden reeds overengekomen te zijn, om daarmede de diplomatieke betrekkingen op den ouden voet voort te zetten; de heer van Stahremberg heeft bevel om zich, van wege het hof van Oostenryk, naar Madrid te begeven.

B E R L Y N den 14 October. Men meldt uit Warschau, dat eene der redenen, waarom de nieuwe wet op de lyfstraffelyke regtsvordering door den Poolischen landdag is verworpen, gezocht moet worden in het gemis van eene jury in criminele zaken, als mede in de bepaling, dat gene Joden tegen Christenen als getuigen zouden mogen optreden.

H A M B U R G den 16 October. Den 20 Augustus hebben de Armeniërs te Konstantinopel een oproer tegen hunnen Patriarch begonnen, en hem, zoo men zegt, willen vermoorden. Hy is het ontkomen en vele der belhamels zijn in hechtenis. De aanleiding tot het tumult was eene herderlyke brief, waar in, zeide men, de Patriarch gevoels aan den dag gelegd had, die te zeer tot die der Roomsche-Katholyke kerkleer naderden.

G R O O T B R I T T A N N I E N.

L O N D O N den 17 October. In de zitting van het Hoogerhuis, van den 14den, heeft men een geruimen tyd beraadslaagd over de afwezigheid van den getuigen Rastelli; verscheidene lords hebben hunne ontevredenheid te kennen gegeven, wegens deze omstandigheid, welke in het algemeen, als frydag met de voorschriften van het regt, eenen ongunstigen indruk maakt. Lord Liverpool heeft te kennen gegeven, dat hy gene bepaalde instructien had gegeven, dat niemand der getuigen van de hand zoude worden gezonden; dat hy dit had afgesproken met de personen, welke de verdere behandeling van de bill besturen. Daar op is, op last van het huis, voor de balie verschenen de heer Powell, welke, als behoorende tot de commissie van Milaan, de getuigen herwaarts heeft doen komen en deze heeft verklaard, dat hy Rastelli met eene byzondere zending had doen vertrekken, ten einde de nabestaanden der getuigen, wegens het gebeurde te Dover, gerust te stellen. Nader geroepen zynde, heeft men den heer Powell gevraagd, of er van zynenwege nog andere personen, welke nog niet als getuigen zijn opgetreden, weder naar Italië zijn gezonden, doch de lord-kanselier heeft zich tegen deze vraag verzet. — Ten laatste heeft de advocaat van H. M., de heer Brougham, den heer Powell bepaaldelyk gevraagd, wiens agent hy dan toch was? op dat het mogt blyken, met welke party H. M. te worstelen had; doch op last van den lord-kanselier is ook deze vraag onbeantwoord gebleven.

De advokaten van de Koningin hebben zich, aangaande de voorgedragene omstandigheden niet dadelyk verklaard, maar zich voorbehouden, nader, zoo zy het geraden oordeelden, daar op terug te komen. Zy hebben verlaagd, om te mogen voortgaan met het hooren der getuigen ter veronfchuldiging, en als toen is voor H. M. opgetreden zekere Felippo Pomi, een timmerman, welke voor H. M. heeft gearbeid en welke verklaarde, dat de (nu afwezige) Rastelli heeft verzekerd, dat hy, indien hy tegen de Koningin wilde getuigen, veel gelds zoude kunnen bekomen; dat Rastelli hem werkelyk 40 franken had gegeven. Hy sprak ook van zekeren Raganti, een medehelper van Rastelli, doch de advocaat-generaal heeft niet willen gedogen, dat de getuige iets aangaande dien Raganti zoude verklaren.

Gisteren heeft de heer Brougham op nieuw aangedrongen, dat Powell verklaren zoude, onder welks bevelen hy was, op dat H. M. hare tegenparty zoude leeren kennen. De ministers hebben dit met kracht bestreden en lord Liverpool heeft verklaard, dat hy, op zyne verantwoordelykheid, de bill had ingebracht, en dat dus wegens de tegenparty van H. M. geen twyfel konde bestaan. — Pomi is op nieuw verschenen, doch de kamer heeft geboden, dat hy niets, aangaande Raganti, zoude verklaren. Voorts is nog verschenen zekere Omati, welke door de advokaten van H. M. is gevraagd geworden, wegens zekere woordenwisseling met den advocaat Vilmarcati, nopens papieren van de Koningin, welke in handen van een derden zouden zijn, doch daar tegen heeft zich de advocaat-generaal al weder verzet. [Het schynt, dat men uit de handel wyze van dezen advocaat, den raadsman van de commissie van Milaan, de bestaande zoogenaamde conspiratie tegen H. M., en de gedurige pogingen van die zyde, tot het omkoopen van Italiaasche getuigen, wil trachten te bewyzen.] Na eene langdurige beraadslaving is de vraag, of het aan den getuige Omati voorloofd kan worden, om, aangaande dien Vilmarcati, welke, noch als getuige, noch als agent van den klager, in het reedsgezing bekend is, te verklaren, aan het oordeel der opperreeters, ter vergadering tegenwoordig, onderworpen, en deze zullen, uit hoofde van het belang der zaak, morgen hun gevoelen te kennen geven.

Heden is het Lagerhuis weder byeen gekomen, en lord Castlereagh heeft in hetzelfde voorgesteld, om een commissie te benoemen, ten einde kennis te nemen van het verhandelde in het Hoogerhuis, met betrekking tot de penale bill tegen H. M. De heer Tierney heeft voorgesteld, dat het verhandelde tot op den huidigen dag in dit onderzoek zoude worden begrepen, en het een en ander is aangenomen. — Lord Russell heeft eene petitie uit Plymouth ingediend, geteekend door 2040 personen, waar by het Huis wordt verzocht geenzyds de bill tegen de Koningin, indien dezelve al in het Hoogerhuis mogt doorgaan, aan te nemen. De heer Lockhart heeft zich ter zelve tyd met kracht tegen genoemde bill verklaard.

Men vergadert steeds in de verschillende oorden des Ryks, ten einde H. M. adressen aan te bieden.

Naar het oordeel der onpartydigten heeft de verdediging van H. M., schoon niet geheel volledig op sommige punten, tot dus verre, de beschuldiging op tamelyk losse schroeven gesteld, zoodanig, dat al ging de bill met eene kleine meerderheid by de lords door, de ministers dezelve niet by de gemeenten zouden kunnen wagen. Zy meenen alzoo, dat de ministers wel zouden doen met de bill terug te nemen, al ware het dan ook, dat zulks ten gevolge zoude hebben, dat zy voor eerst hun ontslag moesten nemen, uit hoofde van den invloed, welke een tegenovergesteld gedrag op de rust en welvaart des lands zoude kunnen hebben.

De Morning-Chronicle zegt, dat twee der ministers, lord Liverpool en lord Castlereagh, verzeld van vele pairs, den Koning zyn gaan verklaren, dat de bill niet langer vol te houden is. De Courier weerfsprekt dit bericht ten stelligste, en maakt voorts aanmerkingen omtrent de angstige drift, welke by de aanhangers der Koningin schynt te bestaan om het geuling te schorffen. In dit

vraagt hy, het gedrag eener party, die zich beroemt gezagevierd te hebben?

P A R Y S den 16 October. Heden wordt de verjaardag van den dood der Koningin Maria Antoinetta gevierd, door het houden van piegtige lykdiensken in de kerken van St. Denis en van Parys.

Voor het hof van assises alhier zullen, den 27sten, de gevangenen Gravier, Bouton en Legendre, beschuldigd van eenen aanslag op het leven van de hertogin van Berry, worden terechtgesteld.

Men meldt uit Saumur, dat het openbaar ministerie reeds onderzoek doet naar het gebeurde op den 7 en 8 October. Het blykt, dat alleen de komst van den heer Coustant het voorwensel tot den opstand is geweest en dat hy de stad slechts wilde doortrekken, ten einde zich herwaarts te begeven; — da men geen oogmerk heeft gehad hem opeenmaalyd te noodigen. Men verzekert, dat by deze waarden verscheidene personen het leven zouden hebben verloren.

Er zijn tydingen van Napels, van den 29 September. Des avonds te voren had zich in eene deputatie, van het voorloopig parlement, by den Koning versoept om hem kennis te geven van de opening van het parlement, op den 1 October, en te vragen of Zyne Majesteit de eerste zitting met zyne tegenwoordigheid zoude vereren, waar op de Koning, tot groot genoegen der deputatie, zeide, de opening van het parlement te zullen bywonen, en op dien piegtigen dag openbare dankzeggingen te zullen gelasten.

De tydingen van Siciliën melden de overgaaf van Termini aan de Napitaasche troepen, als mede die der Palermitaasche vloot aan 's Konings schepen. De generaal Florestan Pèpè trekt langzaam op Palermo aan, en men verwacht dat die stad zich zal onderwerpen ra twee of drie dagen, welke de prins van Villa Franca gevraagd heeft, om er de noodige schikkingen te maken tot de ontvangst der troepen.

De piegtige opening van het nationaal parlement der Beide-Siciliën heeft den 1 October plaats gehad. De Koning, van zyne familie, van zyn hofzein en van de ministers omgeven, begaf zich, in groote ceremonie, naar de kerk van den Heil. Geest, alwaar deze doorluchtige vergadering buitengewoon byeen gekomen was. Aldaar heeft Z. M., op de piegtige wyze, den op de constitutie afgelegden eed vernieuwd. Hoogstdezelve deed zyne aan de afgevaardigden des volks gerigte aanspraak lezen, en verklaarde te willen, dat zyn doorluchtige zoon voortging met de teuzels van het gouvernement in handen te houden. Z. M. heeft insgelyks het ontslag van den generaal en chef Guillaume Pèpè aangenomen. Na het eindigen der redevoering des Konings heeft de prins vicaris-generaal, aan zynen Souverein en vader, zoodanige vaderlandsche lievende en hartelyke dankzeggingen gedaan, dat dit zielroerend tooneel alle de tegenwoordige personen tranen van blydschap deed storten. De toejuichingen en zegenwenschen van de afgevaardigden en van alle de aanbouwers, werden den Koning, in het parlement en op alle punten van zyne passage, toegebracht. — Het parlement is wettig gereconstitueerd. De vertegenwoordigers zyn met den besten geest, en met de grootste gehechtheid aan de wetlike dynastie beziel. Z. M. heeft zich zeer voldaan betoond, over de wyze, waarop Hoogstdezelve door het parlement en door de hoofddad is ontvangen geworden.

N E D E R L A N D E N.

B R U S S E L den 16 October. Z. M. de Koning heeft heden de gewone byeenkomst der Staten-Generaal voor 1820, volgens een op gisteren uitgegeven programma, op de gewone wyze in perfoon geopend, met de navolgende van zynen troon gedane aanspraak:

„Edel Mogende Heeren!

„Sedert de laatste reis, dat ik in uwe vergadering verschenen ben, heeft myn huis twee smartelyke verliezen geleden. Myne geliefde zuster, de Hertoginne Douairere van Brunswyk-Lunenbourg en myne hooggeachtte moeder, de Prinsesse Douairere van Oranje-Nassau, geboren Prinsesse van Pruisien, zyn my, door den dood, onttrekt; hare nagedachtenis, voor myn hart zoo belangrijk, is verknocht met herinneringen aan deugdzaam en grootmoedige begiften, door beiden, zoo getrouwelyk, beoefend. Van eenen anderen kant, is myn huis ook, wederom op nieuw, gezegend door de geboorte van eenen derden telg van mynen beminden oudsten zoon den Prins van Oranje. De gevoelens van deelneming, in myne smart, zoo wel als in myne vreugde, door de Nederlanders, by die gelegenheden, zoo ondubbelzinnig, aan den dag gelegd, zyn door my op hooren prijs gesteld; zy kunnen zich overtuigd houden dat ik steeds zal volharden in die bedoelingen, waar door ik den voorpoed en het geluk van myn volk, meer en meer, hoop te bevestigen.

„By de opening uwer tegenwoordige vergadering, begin ik met de mededeeling, dat onze buitenlandsche betrekkingen steeds, met wederkeerle welwillendheid, zyn onderhouden. Het strekt my tot een genoegen, U Edel Mogenden, te kunnen verzekeren, dat ik alle hoop blyve voeden voor het behoud van den, voor ons, zoo dierbaren vrede. Door vriendschappelyke onderhandelingen met het Britsche gouvernement is het my, mogen gelukken, eene schikking daar te stellen, welke door mynen hoogen Bondgenoot den Koning van Groot-Brittannië, is gefactionneerd, volgens welke, eene nadere wyziging is gegeven aan het eerste artikel der overeenkomst, regelende den handel der Nederlandersche grondeigenaren en hypotheekhouders in de volkplantingen van Demerary, Essequibo en Berbice; waardoor de bevoegdheid van de vaart met de by dat eerste artikel, vermeldde schepen, nog voor eenen nieuwen termijn van vyf jaren wordt verlengd. De pogingen van mynen zaakgelastigden te Konstantinopel, ondersteund door de bemoeijingen van den gezant van mynen hoogen Bondgenoot den Keizer van Rusland, hebben het gelukkig gevolg gehad, dat de Ottomaansche Porte onze oude rechten, tot de vaart in de Zwarte Zee, heeft erkend; de Nederlandersche vlag heeft zich reeds in die zee vertoond, en ik vleije my, dat deze nieuwe bron aan onze nyverheid geopend, niet onvruchtbaar wezen zal.

„Met geen minder genoegen kunnen wy het oog vestigen op de inwendige gesteldheid van het Ryk. Het provinciaal en plaasfelyk bestuur heeft, volgens de bestaande reglementen, eenen geregelden loop, zoo dat met nauwkeurigheid en zonder overlying, de verbeteringen zullen kunnen worden beoordeeld, waarvoor deze reglementen zouden kunnen vatbaar zyn. De aanvankelyke invoering van het nieuwe stelsel der maten en gewigten geschied onder goede ongunstige voorteekenen. Met het beste gevolg heeft wederom dit jaar de ligting voor de Nationale Miltie plaats gehad; de oproepenen voldoen met bereidwilligheid aan hunne verplichtingen. De organisatie van het geneeskundig onderzoek en toezicht heeft de goede gevolgen, welke van dezelve verwacht worden; onder dezen zyn in het byzonder de gelukkige voortgang der koepok-planting en de verbeterde uitoefening der geneeskunde ten platten lande te tellen.

„De administratie van den waterstaat heeft eene nieuwe inrigting bekomen; het beheer van vele daar toe betrekkelijke werken, de groote wegen daar onder begrepen, is aan de provincien overgedragen, onder de noodige bepalingen, zoo wel opzigtelyk de uitoefening van dat beheer, als omtrent de wyze, om in de bekostiging dier werken te voorzien. Ik voede de hoop, dat deze genomen proeve, door de goede gezindheid en yverige pogingen der provinciale Staten, aan het oogmerk van derzelver verordening beantwoorden zal, en gevolgelyk tot eene bezuinigende en meer verkorte behandeling van zaken kunnen leiden. Intusschen zal de ondervinding van zelve de wyzigingen kunnen aan de hand geven, die ten aanzien der gemakke bepalingen, nog voegzaam en noodzakelyk zouden kunnen gerekend worden. De waterkeerlingen, die in den laatste winter door stormen, ysgang en hoog opperwater zyn bezweken of beschadigd, zyn of worden hersteld. By gelegenheid van dezen treffenden ramp, heeft de natie nieuwe bewyzen gegeven van het weldadig karakter, dat haar zoo byzonder kenfchetst.

„De ontginning en bebouwing van woeste gronden wordt, in eenigegedeelten van het Koninkryk, met yver voortgezet en verschaft aan vele behoeftigen werkzaamheid en middelen van bestaan. De belanglooze pogingen der genen, die zich tot bevordering van voortgelyke oogmerken, in eene maatschappij hebben vereenigd, verdienen allen lof, zoo wel als de krachtadige ondersteuning der ingezetenen. De werken van het maritieme etablissement aan het Nieuwe Diep naderen aan hunne voltooiing. Met die der groote Noord-Hollandsche kanaalvaart wordt voortgegaan, in het gekronde vooruitzicht, dat daardoor niet alleen voor den handel de belemmeringen zullen worden opgeheven, waar aan de communicatie van Amsterdam met de Noordzee thans is onderworpen, maar tevens ook voordeel en geryf aan 's Lands zeevaart zullen worden aangebragt.

„Aan de uitvoering der wet, den Nederlanderschen achterland betreffende, wordt, op eene regelmatige wyze, de hand gehouden. De commissie, met dezen moestelyken en omflagtigen arbeid belast, gaat daarin met yver voort; van

te GRONINGEN, by M. van BOLHUIS, Wedw. van A. S. HOITSEMA, in de Oude Boteringe-straat, lett. K, no. 5. Met *authorijone*.